

ANNE WOPKE VIEGER: HUNKEREN NAAR HET PARADIJS

(Uitgever Skandalon 2006, 160 blz.)

Artikelen uit de krant, het kerkblad en het opinieblad, geschreven tussen 1975 en 2005. Anne Vlieger overleed op 31 juli 2005. Zijn predikantschap pendelde tussen Twente en Noord-Holland, als hij op de ene locatie was wilde hij weer graag naar de andere. En als hij op de ene gedachte kwam, dan zag hij ook al weer de andere. Dat is niet iedereen gegeven, ik zag zelden een auteur zo behendig vrijzinnige en rechtzinnige valkuilen vermijden.

Vlieger heeft leren observeren, ook dank zij een brede kennis van literaire werken uit het Duitse en Franse taalgebied. Je kunt zeggen ik moet aan Theodor Fontane denken, maar net zo goed kom je bij Guy de Maupassant terecht. Je geniet van het portret van een kapster, maar even later rijst de figuur van Wybe Zijlstra voor je op. Deze laatste heeft onzegbaar veel betekend om meer evangeliepredikers in hun eigen vel te laten leven en ontspannen en relativerend te spreken over dingen die ondertussen geheel vast staan. De ballerina springt zo behendig omdat zij op de vloer vertrouwen kan.

Anne Vlieger speelt als hij schrijft en hij schrijft erg graag over wat er speelt. Hij houdt niet van mensen die gelijk hebben, maar hij houdt veel van God, die ons allen gelijkelijk liefheeft. Distinctie brengt ons leven op gang, maar is niet het doel ervan, zoals ons moderne levensgevoel wil.

Vlieger wist dat zeer wel.

Hij mediteert, hij beschrijft. Staat stil en verbaast zich. Maar leeft zich ook in. Ik ken een foto van Gerard Reve die met Simon Carmiggelt op een bankje zit, daar had Anne Vlieger nog wel bij gekund. Hij is malcontent, hij doleert, maar vergeet niet om zichzelf te lachen. Hoe graag leggen wij ons niet vast op eigen zienswijze, hier is een auteur die verknocht is aan wat hij ontwaart, meer dan aan zijn eigen formuleringen. In het theologisch leerlokaal vergeet hij niet te spelen, er zit daarom iets chassidisch in vele verhalen. Op blz. 102 staat een juweel van een stuk, getiteld "betrouwbaarheid". Daar moest ik sterk aan Ted van Gennep denken, je kunt zo vruchtbaar literatuur lezen dat een hoop theologische onzin vanzelf wegvalt en waar het om gaat staat dan ineens verrassend helder voor ogen.

Johan Cruyff was zo goed omdat hij op het laatst, vlak voor de goal, ontspannen kon en iets bedacht wat niemand meer verwachtte. Daar moet je behendig voor zijn, maar ook slim. 'Hunkeren naar het paradijs' is een waardevol boek. Men leze niet te veel stukjes achter elkaar, dat moet je bij Carmiggelt ook niet doen en van lekkere zoutjes moet je er ook maar een paar nemen. Het is Anne Vlieger gegeven geweest om met zijn leven te betuigen dat wij hier nooit helemaal thuis zijn op aarde, ja het is nog een heel drama dat leven van ons, maar Gods genade lacht ons toe in elke bloem, in elk kindergezicht (Miskotte!) en daarom is ons leven geen dodelijk ernstig drama.

Te leerstellig is niet goed. Aanvechting voelt niet goed, maar de vruchten zijn prachtig.

Aanvechting in oprechtheid ontroert sterk, en Anne Vlieger bewijst dat aanvechting vanuit vrijzinnige invalshoek wondermooie teksten oplevert.

Ik zeg het nog maar eens: dit soort vrijzinnigheid is allesbehalve uitgewerkt, wie hunkert zoals Anne Vlieger deed, zal veel zusters en broeders kunnen sterken op hun weg door de tijd.

Bernard Prakke